

Nowy wósadnik

Serbske cerkwine powěsći za Łužyske wósady

Wendisches Kirchenblatt

junij 2021

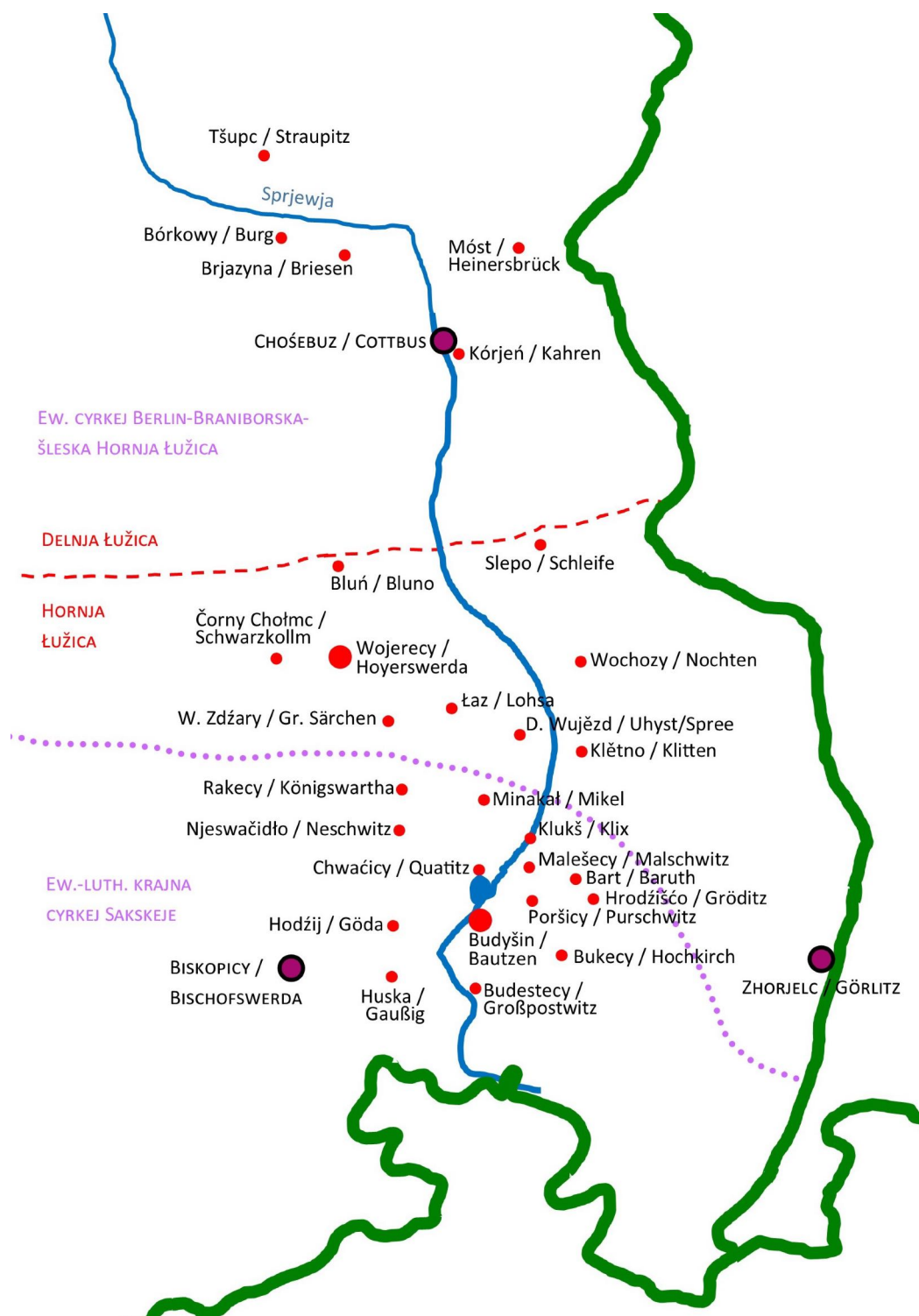
SERBSKÍ · CYRKWĪNSKÍ · DŽEŇ

K 75. jubilejej Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja

K 75. jubilejoju Serbskego ewangelskego cerkwinego dnja

Zum 75. Jubiläum des Sorbischen evangelischen Kirchentages

Městnosće Serbskich ewangelskich cyrkwinskih dnjow 1947–2021

rys.: Měrćin Wirth

Přehlad městnosćow, na kotrychž so Serbske ewangelske cyrkwinske dny w minjenych 75 lětach wotměchu.

Pšeglěd městnow, na kótarychž su se wótměli Serbske ewangelske cerkwine dny w zachadnych 75 lětach.

Übersicht der Orte, in denen Sorbische evangelische Kirchentage in den vergangenen 75 Jahren stattfanden.

Trudla Malinkowa

Ewangelscy Serbja woswjeća 19. a 20. junija w delnjołužiskim Mósće 75. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń. Jubilej je składnosć, sej krótki přehlad wo stawiznach kóždolětneho zetkanja stworić.

Zrodźeny 1947 we Wojerecach

Zrodźila je so mysl w powójnskim času we Wojerecach, hdžež wotmě so přeni serbski

cyrkwinski dzeń pónđzelu, 3. nowembra 1947, zo bychu so cyrkwinsko-politiske naležnosće rozjimali. Džěše wo wozrodźenje serbskeho cyrkwinskeho žiwjenja w sakskej a šleskej cyrkwi po Druhej swětowej wójnje, wosebje wo zakońske rjadowanje, wo natwar serbskich cyrkwinskih strukturow a wo wobsadźenje wosadow ze serbskimi fararjami. Cyle w znamjenju tutejch zaměrow steješe tež druhi cyrkwinski dzeń 26. meje 1948 w Bukecach, na kotrymž so krajny biskop Hahn

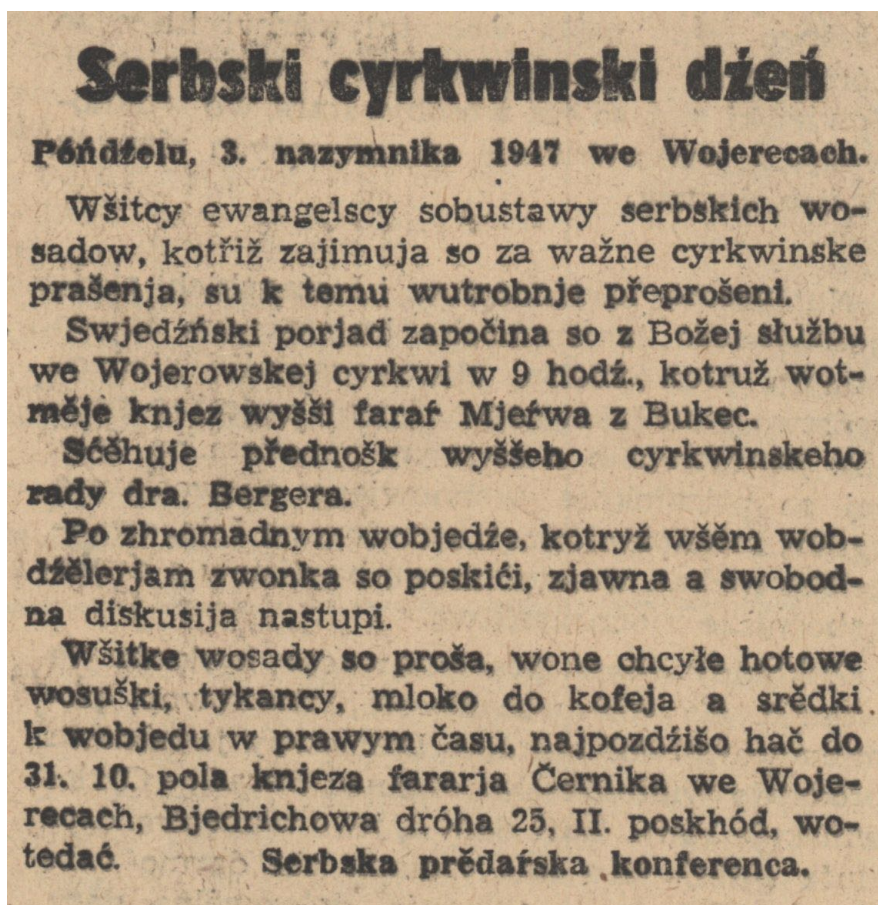

SERBSKÍ · CYRKWINSKÍ · DŽEŇ

Logo Serbskeho cyrkwinskeho dnja, stworjony wot Měrcina Nowaka-Njehorńskeho, pokaza Serbowce ze Slepoho (nalěwo) a Wojerec, w pozadku Bukečanska cyrkej před horu Čornobóh.

Logo Serbskego cerkwinego dnja, stwórzjone wót Měrcina Nowaka-Njehorńskego, pokazujo Serbowce ze Slěpogo (nalěwo) a z Wórjejc, w slězynje Bukecańska cerkwja pšed góru Carnobog.

Das Logo des Sorbischen Kirchentages, geschaffen von Měrcin Nowak-Njehorński, zeigt eine Sorbin aus Schleife (links) und eine Sorbin aus Hoyerswerda, im Hintergrund die Kirche von Hochkirch vor dem Berg Czorneboh im Bautzener Land.

W Nowej dobjě wozjewjene přeprašenje na přěni Serbski cyrkwinski dzeń 3. nowembra 1947 we Wojerecch.

W Nowej dobjě wózjawjone pšepšošenje na přědny Serbski cerkwiny žěń 3. nowembra 1947 we Wórjejcach.

In der Zeitung Nowa doba veröffentlichte Einladung zum ersten Sorbischen Kirchentag in Hoyerswerda am 3. November 1947.

wobdžěli a Serbja, podpěrani wot předsydy Domowiny Pawoła Neda, jasne žadanja na cyrkwinsku wyšnosć w Sakskej stajachu.

Wuspěchi powójnskich prócowanjow bórže sćěhowachu: 1949 wobzamkny so serbski cyrkwinski zakon w sakskej krajnej cyrkwi a zapokaza so Bukečanski farar Gustaw Mjerwa na třecim cyrkwinskim dnju w Njeswačidle za serbskeho superintendenta. Podobny

serbski zakon sćěhowaše 1951 w šleskej cyrkwi.

Hajenje ewangelskeho serbstwa

Po skerje wojowarskim započatku wěnowaše so cyrkwinski dzeń w přichodnych lětdžesatkach přede- wšěm pěstowanju serbskeje ewangelskeje cyrkwinskosće a zhromadnosće. To bě ćim wažniše w situaciji, w kotrejž ewangelske Serbstwo postupowaceje asimilacije dla hladajce slabnješe a so zjawne serbstwo wot ateistiskeho časoweho ducha dominowaše. Tak skićeše cyrkwinski dzeń mnohim ewangelskim Serbam duchownu domiznu. Tu běchu mjez swojimi, móžachu so mjez sobu z „Pomhaj Bóh“ witać, Bože słowo słyšeć, zabawny program sćěhować, znate spěwy a kěrlušy spěwać a w maćernej řeči bjesadować.

Zěndženje zahaji so sobotu popo- dnju z nutrnosću a pokročowaše po swačinje z popoždnišim přednošk- kom. Druhdy so hišće wječorne zarjadowanje přizamkny. Njedželniši wjeršk běchu swjedźenske kemše, kotrymž sćěhowachu postrowy zastupjerjow cyrkwinskeje wyšnosće, wukrajnych hosći z Čěskeje a Pólskeje a dalších wosebitych wopytowarjow. Wob- lubowana bě po wobjedže připoždniša přestawka, kotraž so při rjanym wjedrje přeco wonka wotmě. Zhromadźeni sej serbske lu-

Tabelariski přehlad Serbskich ewangelskich cyrkwinskih dnjow

HORNJA ŁUŽICA - WOSADY SAKSKEJE CYRKWJE

Bart/Baruth	1962, 1997	2
Budestecy/Großpostwitz	1959, 1965, 1992	3
Budyšin/Bautzen	1955, 1977, 1983, 1996, 2002, 2010, 2019	7
Bukecy/Hochkirch	1948, 1966, 1980, 2005, 2015	5
Hodźij/Göda	1953, 1970, 1988, 2006, 2018	5
Hrodžišćo/Gröditz	1975, 1987	2
Huska/Gaußig	1973, 1986, 2012	3
Chwaćicy/Quatitz	1981	1
Klukš/Klix	1951, 1971	2
Malešecy/Malschwitz	1957, 1990	2
Minakał/Milkel	1960, 1979, 2000	3
Njeswačidło/Neschwitz	1949, 1968, 1976, 1994	4
Poršicy/Purschwitz	1964, 1984, 2003	3
Rakecy/Königswartha	1954, 1974, 1989, 2008	4

HORNJA ŁUŽICA - WOSADY ŠLESKEJE CYRKWJE

Blunjo/Bluno	1969	1
Čorný Chołmc/Schwarzkollm	2004	1
Delni Wujězd/Uhyst (Spree)	1956, 2013	2
Klětno/Klitten	1995	1
Łaz/Lohsa	1950, 1972, 1982, 2001	4
Slepo/Schleife	1958, 1967, 1991, 2011, 2016	5
Wochozy/Nochten	1952, 1999	2
Wojerecy/Hoyerswerda	1947, 1963, 1978, 1993, 2007, 2014, 2020	7
Wulke Zdźary/Groß Särchen	(1948), 1985	1

DELNJA ŁUŽICA

Bórkowy/Burg (Spreewald)	1961	1
Brjazyn/Briesen	1998	1
Kórjeń/Kahren	2009	1
Móst/Heinersbrück	2021	1
Tšupc/Straupitz	2017	1

Zapokazanje serbskeho superintendenta Gustawa Mjerwy na 3. serbskim cyrkwiskim dnju 29. meje 1949 w Njeswačidle přez sakskeho krajneho biskupa Hahna.

Zapokazanje serbskego promšta Gustawa Mjerwy na 3. serbskem cerkwinem dnju 29. maja 1949 w Njeswačidle pšez sakskego krajneho biskupa Hahna.

Einführung des sorbischen Superintendenten Gustav Mörbe auf dem 3. sorbischen Kirchentag am 29. Mai 1949 in Neschwitz durch den sächsischen Landesbischof Hahn.

dowe spěwy zaspěwachu a na krótke přinoški wšelakich wobdžělnikow sluchachu. Kónčne zarjadowanje – wobsahowace scenisku hru, spěwny abo hudźbny koncert, literarno-hudźbny program abo přednoški – wotmě so zaso w cyrkwi. Na kóncu so wozjewi, hdže so

zeńdženje za lěto wotměje. Nutrkownje wobohaćeni a w nabožno-narodnym duchu skrućeni so po žohnowanju wšitcy na dompuć podachu, sej mjezsobu přejo: „Da-li Bóh, klětu zas“.

Wopytowardstwo a organizacija

Mnohim ewangelskim Serbam bě kóždolět-

Na nakładnym awće přijědžechu wobdžělnicy 1950 na 4. cyrkwinski dzeń do Łaza.

Na nakładnem awće su psjijěli wobžělniki 1950 na 4. cerkwiny žen do Łaza.

Auf einem Lastwagen kamen Teilnehmer 1950 zum 4. Kirchentag nach Lohsa.

ny cyrkwinski dzeń kruty termin, kotryž nochcychu skomdžić. Ličba wobdžělnikow wučinješe w přěních lětach wjacore sta. Z pokročowanjom asimilacije ličba w běhu časa na džensa něhdže 30 sobotnišich a sto njedželnišich wopytowardjow spadowaše. W přěních

lětdžesatkach bě mjez nimi wjele žonow z Wojerowskich a ze Slepjanskich stron w serbskej drasće.

Wo přihoty cyrkwinskih dnjow staraše so konwent serbskich duchownych, wosebje pak dołhe lěta Gerat Lazar, farar w Hodžiju a pozdžišo w Bukecach, jako předsyda cyrkwinskih dnjow. Po jeho wotchadže na wuměnk přewza předsydstwo 1983 farar Jan Malink w Hrodzišću. Ze založenjom Serbskeho ewangelskeho towardstwa na 48. cyrkwiskim dnju w Njeswačidle 1994 přeńdže organizacija do zamołwitosće towardstwa.

Hornjoserbska tradicija

Serbske ewangelske cyrkwiske dny běchu na Hornju Łužicu wusměřjene. Kóžde lěto swjećachu so w druhej serbskej wosadze pak sakskeje pak šleskeje cyrkwe. 1948 so samo za wobě cyrkwi separatnej dnjej zarjadowašej, za sakske wosady w Bukecach a za pruske we Wulkich Zdžarach, štož pak wosta jónkrótna epizoda. Skok do Delnjeje Łužicy zwaži so přěni raz 1961 w Bórkowach a so hakle 1998 w Brjazynje wospjetowaše.

Z mjeztym dohromady 75 serbskich cyrkwinskih dnjow wotměchu so 46 we wosadach sakskeje krajneje cyrkwe, 24 we wosadach

Wojerowske Serbowki na 16. cyrkwiskim dnju 1962 w Barće (horjeka). Připołdniša přestawka ze spěwanjom ludowych spěwow na 17. cyrkwiskim dnju 1963 we Wojerecach (deleka).

Wórjejske Serbowki na 16. cerkwinem dnju 1962 w Barće (górjejsce). Pšezpołdnjowa pšestawka ze spiwanim ludowych spiwow na 17. cerkwinem dnju 1963 we Wórjejskach (dołojce).

Sorbinnen aus Hoyerswerda auf dem 16. Kirchentag 1962 in Baruth (oben). Mittagspause mit Volksliedersingen auf dem 17. Kirchentag 1963 in Hoyerswerda (unten).

šleskeje cyrkwyje a pječ we wosadach Delnjeje Łužicy. Najhušćišo z hosćicelom bšestej měsće Budyšin a Wojerecy, hdžež so zeńdženje sydow króć wotmě. Pječ razow hospodowachu cyrkwinski džen Bucecy, Hodźij a Slepó.

Tež hdyž bě cyrkwinski džen hornjoserbske zarjadowanje, tak wobdžělichu so husto tež někotři Delnjoserbjaj. Najswěrniji z nich běchu farar Herbert Nowak ze swójbnymi, Měto Pernak z Berlina a Jahnojć swójbni z Dešna. Husto so něchtó z nich tež słowa jimaše a posředkowaše postrowy serbskich bratrow a sotrow z Delnjeje Łužicy. Tak bě na zeńdženju ewangelskich Serbow stajnje tež delnjoserbsčina prezentna.

Wjetši bratr, hłuboke korjenje a tři „džěći“

Serbski ewangelski cyrkwinski džen smě so wobhladować jako mjeńši, ale starši bratr němskeho wotpowědnika. Přěni „*Deutscher Evangelischer Kirchentag*“ wotmě so 1949 w Hannoveru. 1947 załoženy serbski džen njeje potajkim kopija němskeho, ale ma swójske korjenje, kiž sahaja hłu-

boko wróćo hač do 19. lětstotka. Wot 1840-tych lět sem zhromadźowachu so ludźo po stotkach na serbskich swjedženjach wonkowneho a wot 1860tych lět sem tež nutřkowneho misionstwa. Dale wotměchu so prawidłownje Gustawa Adolflowe swjedženje a přidružichu so spočatk 20. lětstotka hišće serbske bibliske swjedženje w sakskej Hornjej Łužicy.

Z cyrkwinskeho dnja su mjeztym wušli tři dalše trajne impulsy do žiwjenja ewangelskich Serbow. Na wšelakich městnach je wusyw na płodnu rolu padnył, symjo zeschadźało a so sadženka, wot spěchowarjow kedźbliwje hladany, k nowej, samostatnej rostlinje wuwijał.

Jako přenje „džěćo“ cyrkwinskeho dnja smě so wobhladować wozrodženje serbskeho cyrkwinskeho žiwjenja w Delnjej Łužicy kónc 1980tych lět. Christina Kliemowa (tehdy hišće Jahnojć) a druzy, kiž běchu byli z hosćom cyrkwinskih dnjow w Hornjej Łužicy, běchu inspiraciju sobu do swojeje domizny wzali a po lětdžesatkach přestawki 1987 zaso přenje delnjoserbske kemše zarjadowali. W běhu časa so dalši podpěraćeljo přidružichu a so zhromadnje wo rozkčew delnjoserbskeho cyrkwinskeho žiwjenja postarachu.

Jako dalše potomnistwo maja so mjenować wot mandźelskeju Janiny a Mata Krygarjec organizowane swójbne pućowanja a dworowe swjedženje we Wuježku pod Čornobohom. Wone mějachu swój započatk na 59. cyrkwiskim dnju 2005 w Bukecach a so hač do 2019 kóžde lěto we Wuježku wotměchu.

27. serbski cyrkwinski džeń w Husce.

27. serbski cerkwiny žeń w Husce.

27. sorbischer Kirchentag in Gaußig.

Po lońšej koronowej přestawce so tradicija wot lětušeho w Hrubjelčicach dale wjedže.

Třeći a dotal posledni potomnik je Serbski domizniski džeń we Wojerecach, kotryž zrodzi so z tamnišeho 61. serbskeho cyrkwinskeho dnja lěta 2007. Domizniskemu dnjej kmótrštaj sup. Jan Malink a Wojerowski farar Joachim Nagel. Džensa stara so wosebity

wuběrk wo přihoty, kotremuž fararjej a lajko-
jo přislušeja.

Nabožno-narodna tradicija

75. raz so lětsa na Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń přeprašuje. Přez tři-
běrtlk lětstotka je njedzi-
wajcy statneho ateizma
w NDRskim času a spěšnje
woteběraceje narodneje
substancy wobstajnje skut-
kował po starodawnym
hesle „Bohu k česći a Ser-
bam k wužitku“. Njeh tuta
nabožno-narodna tradicija
ewangelskich Serbow dale
do přichoda wjedže a dal-
še bohate plody njese.

Awtorka Trudla Malinkowa
je wot lěta 2000 zamołwita
redaktorka časopisa ewan-
gelskich Serbow „Pomhaj
Bóh“.

Awtorka Trudla Malinkowa
jo wót lěta 2000 zagronita
redaktorka casopisa ewan-
gelskich Serbow „Pomhaj
Bóh“.

Die Autorin Gertrud Mah-
ling ist seit 2000 verant-
wortliche Redakteurin der
Zeitschrift der evangeli-
schen Sorben „Pomhaj
Bóh“.

Na 61. serbskim cyrkwinskim dnju 2007 we Wojerecach (horje-
ka) a na 66. serbskim cyrkwinskim dnju w Husce 2012 (deleka).

Na 61. serbskem cerkwinem dnju 2007 we Wórjejach (górjeje)
a na 66. serbskem cerkwinem dnju w Husce 2012 (dołojce).

Auf dem 61. sorbischen Kirchentag in Hoyerswerda (oben) und
auf dem 66. sorbischen Kirchentag in Gaußig 2012 (unten).

Wót Serbskich ewangelskich cerkwinych dnjow w Dolnej Łužycy

fota: Werner Měškank

Kórjeń 2009

Kórjeń 2009

Tšupc 2017

Tšupc 2017

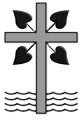

Tšupc 2017

Kontakty

Serbska wósada w Ewangelскеj cerkwi Barlinja–Bramborskeje–šlazyńskeje
Górneje Łužyce: www.serby-ekbo.de <Serbska.Wosada@posteo.de>

žěłowa kupka Serbska namša na facebooku:

 www.facebook.com/groups/serbskawosada

Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t.

 c/o kupka Serbska namša, Droga Gertraudty 1, D-03046 Chóšebuz

 W.-Rathenauowa droga 16, D-03044 Chóšebuz-Chmjelow

bankowy zwisk/Bankverbindung: Wendischer Kirchenverein
IBAN DE21 1805 0000 3302 1228 44 (žarjabnica Sprjewja–Nysa/Sparkasse Spree–Neiße)
BIC WELADED1CBN, wužywański zaměr/Verwendungszweck:
„Beitrag/Spende zur Förderung der wendischen Sprache“

pśedsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.
dr. Hartmut S. Leipner <hartmut.leipner@posteo.net> +49 174 6997743

nawjedujuca serbska duchowna Katharina Köhlerowa, farařka w Dešnje
<ev.pfarramt.dissenspreew@t-online.de> +49 35606 257

serbski dušepastyř Ingolf Kšenka, farař w Janšojcach
<ingolf-forst@freenet.de> +49 35607 748287

serbska dušepastyřka Jadwiga Malinkowa, farařka w Slěpem
<j.mahling@kkvsol.net> +49 35773 998244

Dalšny Nowy wósadnik wujžo ku gódam 2021.

Impresum

Nowy wósadnik: Serbske cerkwine powěsći za Łužyske wósady. Wendisches Kirchenblatt
numer 14, smažki/junij 2021. ISSN: 2367-1971.

wudawař: Spěchowańske towaristwo za serbsku rěc w cerkwi z. t.

techniske pśigótowanje: Serbske nakładnistwo w Chóšebuzu

zagronity redaktor: dr. Hartmut S. Leipner, Pśi Góramšicy 29, D-03042 Chóšebuz
<hartmut.leipner@posteo.net>

Nowy wósadnik wuchada dwójcy abo tśi raze wob lěto.

bildki: G. Wirth, M. Wirth, W. Měškank

All rights reserved © **WV** Cottbus/Chóšebuz 2021.